

Lieksan kaupungin lausunto työ- ja elinkeinoministeriön luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle työnhakijan palveluprosessin ja työnvälityspalveluiden kehittämistä koskevaksi lainsäädännöksi

Kaupunginhallitus 24.03.2025 § 102
158/00.04.04/2025

Valmistelija

Työllisyyspalveluvastaava, Elinvoimajohtaja

Työ- ja elinkeinoministeriö pyytää Lieksan kaupungilta lausuntoa hallituksen esitykseksi eduskunnalle työnhakijan palveluprosessin ja työnvälityspalveluiden kehittämistä koskevaksi lainsäädännöksi.

Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi työvoimapalveluiden järjestämisestä annettua lakia (380/2023), työllistymisen monialaisesta edistämisestä annettua lakia (381/2023), kotoutumisen edistämisestä annettua lakia (681/2023), työttömyysturvalakia (1290/2002), kuntouttavasta työtoiminnasta annettua lakia (189/2001), saamen kielilakia (1086/2003) ja tulotietojärjestelmästä annettua lakia (53/2018).

Työnhakijan palveluprosessia koskevaa sääntelyä kevennettäisiin ja alkuhaastattelun järjestämisen määräaikaa pidennettäisiin. Palveluprosessiin kuuluvien täydentävien työnhakukeskustelujen järjestäminen perustuisi vahvemmin työnhakijan palvelutarpeeseen ja niiden kaavamaisesta järjestämisestä luovuttaisiin. Työvoimaviranomaisen työnhakijan haettavaksi osoittamien työpaikkojen velvoittavuutta lisättäisiin.

Työnhakijaksi rekisteröityneelle henkilölle tulisi velvollisuus työnhakuprofiilin laatimiseen ja julkaisemiseen. Työvoimaviranomaisille säädettäisiin uusi lakisääteinen tehtävä laatia ja julkaista työnhakuprofiili, mikäli työnhakija ei laatisi tai julkaisi profiilia. Tahoja, jotka voivat hakea ja tarkastella palvelualustalla julkaistuja työnhakuprofiileja laajennettaisiin.

Työttömyysturvalakiin tehtäisiin työvoimapalveluiden järjestämisestä annetun lain muuttamisesta johtuvat muutokset sekä muutoksia muun muassa koulutusta vailla olevien nuorten velvollisuuteen hakea opiskelupaikkoja työttömyysetuuden saamisen edellytyksenä.

Muihin lakeihin tehtäisiin myös työvoimapalveluiden järjestämisestä annetun lain muuttamisesta johtuvat muutokset tai muita tarkennuksia, joilla selkeytettäisiin lainsäädäntöä.

Hallituksen esitys on tarkoitus antaa eduskunnalle syksyllä 2025 ja muutokset tulisivat voimaan pääosin vuoden 2026 alusta lukien.

Tausta

Pääministeri Petteri Orpon hallituksen hallitusohjelman mukaan työvoimapalveluiden lakisääteistä palveluprosessia kevennetään, jotta rajallisia resursseja voidaan käyttää tarkoituksenmukaisemmin ja asiakaslähtöisemmin. Virkailijoilla annetaan enemmän harkintavalttaa ja veloitetaan yksilölliseen työllistymisen edistämiseen sekä panostetaan alkukartoitukseen ja henkilökohtaiseen kohtaamiseen. Lisäksi hallitus lisää yksityisten työnvälitysyriyten mahdollisuutta saada tietoja työttömistä työnhakijoista.

Esitys liittyy myös hallituksen vuosien 2025–2028 julkisen talouden suunnitelmaan sisältyvään linjaukseen, jonka mukaan työvoimapalveluiden palveluprosessiin liittyvien tehtävien normitusta kevennetään.

Tavoitteet

Tavoitteena on hallitusohjelman mukaisesti keventää työnhakijan palveluprosessia siten, että tukea työnhakuun voidaan kohdentaa nykyistä tarkoituksenmukaisemmin ja asiakaslähtöisemmin. Tavoitteena on myös lisätä harkintavaltaa palveluprosessissa sekä tukea työnhakijan työllistymistä.

Työnhakuprofiileihin liittyvien muutosten tavoitteena on parantaa työmahdollisuuksien ja työntekijöiden kohtaantoa. Lisäksi tavoitteena on hallitusohjelman mukaisesti parantaa yksityisten työnvälitysyritysten mahdollisuutta saada tietoja työnhakijoista.

Lausunto pyydetään antamaan vastaamalla Lausuntopalvelu.fi:ssä julkaistuun lausuntopyyntöön viimeistään 28.3.2025. Palaute pyydetään esittämään alla olevan jaottelun mukaisesti.

Lieksan kaupungin lausunto

Palveluprosessi

1. Onko teillä yleistä lausuttavaa palveluprosessista?

Lieksan kaupunki näkee hallituksen esityksessä mainitut muutokset palveluprosessissa tärkeinä ja kannatettavina kuin myös sen, että täydentävien työnhakukeskusteluiden järjestäminen perustuisi työnhakijoiden palvelutarpeeseen ja niiden kaavamaisesta järjestämisestä luovuttaisiin.

Palveluprosessin keventämisen ansiosta virkailijoilla on mahdollisuus käyttää harkintavaltaa ja kohdentaa resursseja siten, että asiakkaita tavataan enemmän kasvotusten ja panostetaan erityisesti asiakkaisiin, jotka tarvitsevat enemmän tukea työllistymiseensä. Näin tehden välttään omatoimisten asiakkaiden ”ylipalvelusta” keskittyen vaikeasti työllistyvien asiakkuuksien hoitamiseen

2. Koetteko alkuhaastattelun järjestämisen määräjän pidentämisen viidestä arkipäivästä kymmeneen arkipäivään kannatettavana?

Lieksan kaupunki näkee alkuhaastattelun järjestämisen määräjän pidentämisen kannattavana, koska alkuhaastattelu on tarkoitus tehdä työvoimaviranomaisen toimipisteessä tai muussa asiointipisteessä. Nykyinen viisi arkipäivää on suhteellisen lyhyt aika. Muutoksen myötä asiakkaalla ja virkailijalla on enemmän aikaa valmistautua alkuhaastatteluun. Alkuhaastatteluun ajanvarauksen tekisi jatkossakin työvoimaviranomainen.

3. Onko täydentävien työnhakukeskustelujen perustuminen asiakkaiden palvelutarpeeseen mielestänne tarkoituksenmukaista?

Lieksan kaupunki näkee asiakkaiden palvelutarpeeseen perustuvien täydentävien työnhakukeskusteluiden tarkoituksenmukaisiksi, koska silloin resurssit jakaantuvat siten, että erityisesti ne asiakkaat, jotka tarvitsevat tukea, saavat palvelua enemmän.

4. Näettekö nykyisestä muistutuskäytännöstä luopumisen ja työnhaun voimassaolon päättymisen ensimmäisestä asiointiin laiminlyönnistä kannatettavana?

Työhaun voimassaolon päättymisen Lieksan kaupunki näkee asiakkaan kohdalla kohtuuttomaksi ilman muistutusmenettelyä työhaun prosessissa. Lieksan kaupunki näkee, että tällä muutoksella ei säästetä virkailijoiden työaikaa eikä muutos olisi asiakkuuden hoidon kannalta tarkoituksenmukaista.

Muistutuskäytäntö on tärkeä ja sen toteuttaminen etupainotteisesti hyödyntäisi niin asiakasta kuin työvoimaviranomaista. Muistutus lähtisi etukäteen ja näin työhaun lakkautumisen määrät vähenisivät ja työ määrä virkailijoilla pienenee. Myöskään asiakkaalle ei tulisi kohtuuttomia sanktioita työhaun unohtamisesta.

5. Koetteko työllistymissuunnitelmien sisältöjen määrittelyn olevan palveluprosessin toimivuuden kannalta oleellisia?

Ei lausuttavaa.

6. Koetteko asiakkaiden palveluprosessiin sisältyvien asiakastapaamisten sisältöjen määrittelyn olevan palveluprosessin toimivuuden kannalta oleellisia?

Ei lausuttavaa.

Työnhakuvelvollisuus

1. Onko teillä yleistä lausuttavaa työnhakuvelvollisuutta koskevista muutoksista?

Ei lausuttavaa.

2. Näettekö, että alennetun työnhakuvelvollisuuden asettamisen yhteydessä arvioitavissa seikoissa on huomioitu oleelliset tekijät?

Ei lausuttavaa.

3. Tukeeko työnhakuvelvollisuutta koskevan sääntelyn yksinkertaistaminen ja tietyistä poikkeuksista luopuminen työnhakuvelvollisuuden tarkoituksenmukaista asettamista?

Ei lausuttavaa.

4. Työnhakuvelvollisuuteen ehdotettavat muutokset tuovat tietyt asiakasryhmät (esim. osa-aikatyössä olevat sekä henkilöt, joilla on tiedossa myönteinen muutos työhaun tilanteeseen) yleisen työnhakuvelvollisuuden alentamisen kriteerien piiriin. Näettekö tämän kannatettavana?

Lieksan kaupunki ei kannata osa-aikaisessa työssä oleville asiakkaille työnhakuvelvollisuuden asettamista täytenä, jolloin heidän tulisi hakea neljää työmahdollisuutta kuukaudessa, kun määrä on tällä hetkellä yksi työmahdollisuus kolmen kuukauden aikana. On aloja, joissa työn luonteen takia työllistetään työntekijöitä osa-aikaisesti eikä tällaisilla aloilla ole mahdollista saada kokoaikaista työsuhdetta.

Työtärjoukset

1. Onko teillä yleistä lausuttavaa työtärjouksiin tehtävistä muutoksista?

Lieksan kaupunki näkee, että työtärjoukset ovat edelleen toimiva työnvälityskeino. Huolestuttavaa on, että työtärjouksien määrä on pudonnut valtakunnallisesti yli 90 prosenttia. Tällä hetkellä työtärjoukset ovat velvoittavia vasta sitten, kun alkuhaastattelusta on kulunut kuusi kuukautta. Esityksen mukaan työtärjous olisi velvoittava

jo työttömyyden alusta lähtien.

Lieksan kaupunki näkee tämän esityksen tarpeelliseksi, jotta yhteiskunnassa saadaan osaavaa työvoimaa yrityksiin silloin, kun yrityksillä on työntekijätarpeita.

- 2. Tukeeko työtärjouksiin heti työnhaun alusta alkaen ehdotettava velvoittavuus työllistymistä ja työtärjousmenettelyn tarkoituksenmukaista toimeenpanoa?**

Ei lausuttavaa.

- 3. Selkeyttääkö työtärjouksiin ehdotetut muutokset kokonaisuutena työtärjouksia koskevaa sääntelyä?**

Ei lausuttavaa.

Työnhakuprofiilit ja palvelualusta

- 1. Onko teillä lausuttavaa työnhakijalle tai työvoimaviranomaiselle ehdotetusta velvollisuudesta työnhakuprofiilin laatimiseen ja julkaisemiseen palvelualustalla?**

Lieksan kaupunki näkee hyödylliseksi, että työnhakijat velvoitetaan itse laatimaan työnhakuprofiilin ja julkaisemaan sen palvelualustalla. Mikäli työtön työnhakija ei sitä tee, niin se jäisi työvoimaviranomaisen tehtäväksi. Sitä, että työnhakuprofiilin laatisi ja julkaisisi lakisääteisenä tehtävänä työvoimaviranomainen, Lieksan kaupunki ei kannata. Työnhakuprofiilin tekeminen vaatii vuoropuhelua työnhakijan ja virkailijan kesken, jolloin työnhakuprofiili olisi laadittu asiakaslähtöisesti. Tämän voisi liittää alkuhaastattelukäynnin sisältöön.

- 2. Onko teillä lausuttavaa työnhakijoiden työnhakuprofiilissa olevien henkilötietojen (koulutus, työkokemus, muu osaaminen ja työtoiveet) julkaisemisvelvollisuudesta ehdotetussa muodossa julkisena tietopalveluna?**

Ei lausuttavaa.

- 3. Onko teillä lausuttavaa työnhakuprofiilien tietovarantoa koskevista muutoksista?**

Ei lausuttavaa.

- 4. Onko teillä muuta lausuttavaa palvelualustaa tai työnhakuprofiileja koskeviin muutoksiin?**

Ei lausuttavaa.

Työttömyysturva

- 1. Onko teillä lausuttavaa koulutusta vailla olevia nuoria koskevista muutoksista? Erityisesti Opetushallitusta ja Jatkuvan oppimisen ja työllisyyden palvelukeskusta pyydetään muun ohella arvioimaan esitettyjen muutosten kohderyhmien suuruutta, koska työ- ja elinkeinoministeriöllä ei ole ollut käytettävissään tähän tarvittavia tilastotietoja.**

Ei lausuttavaa.

- 2. Onko teillä lausuttavaa työttömyysturvaseuraamuksia koskevista muutoksista?**

Ei lausuttavaa.

- 3. Onko teillä lausuttavaa muista työttömyysturvamuutoksista?**

Lieksan kaupunki näkee tärkeänä, että nuorten osalta kevennettäisiin

työttömyysturvalakia siten, että koulutuksen hakuvelvollisuuden voisi täyttää hakemalla työhön ja itsenäiseen elämään valmentavaan koulutukseen. Tutkintotavoitteiseen koulutukseen hakeutumisen esteitä voi olla useita.

Vaikutusarviointi

1. Onko teillä lausuttavaa työllisyysvaikutusarvioihin?

Ei lausuttavaa.

2. Onko teillä lausuttavaa liittyen työvoimaviranomaisvaikutuksiin?

Ei lausuttavaa.

3. Onko teillä lausuttavaa muista vaikutusarvioista?

Ei lausuttavaa.

Muuta lausuttavaa?

-

Esittelijä	Kaupunginjohtaja
Päätösehdotus	Kaupunginhallitus päättää antaa esittelytekstin mukaisen lausunnon työ- ja elinkeinoministeriön luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle työnhakijan palveluprosessin ja työnvälityspalveluiden kehittämistä koskevaksi lainsäädännöksi.
Päätös	Kaupunginhallitus päätti antaa esittelytekstin mukaisen lausunnon työ- ja elinkeinoministeriön luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle työnhakijan palveluprosessin ja työnvälityspalveluiden kehittämistä koskevaksi lainsäädännöksi.
Lisätietoja	Työllisyyspalveluvastaava Raija Schroderus, p. 040 1044 312, sähköposti raija.schroderus(at)lieksa.fi Elinvoimajohtaja Anne Karppinen, p. 040 1044 009, sähköposti anne.karppinen(at)lieksa.fi